

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Фізико-математичний факультет

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Фізико-математичного факультету

Протокол № 2 від 27 березня 2018 р.

Голова Вченої ради _____ В.В. Ванін

М.П.

ПРОГРАМА

додаткового вступного випробування
на освітньо-професійну програму підготовки аспіранта
спеціальності 111 Математика

Програму рекомендовано кафедрою

математичного аналізу та теорії

ймовірностей

Протокол № 7 від 21 березня 2018 р.

Завідувач кафедри _____ О.І. Клесов

I. ВСТУП

В сучасній науці і техніці математичні методи дослідження, моделювання і проектування відіграють важливу роль. Важливим завданням курсу вищої математики є розвиток логічного і алгоритмічного мислення студентів, вміння проводити математичний аналіз прикладних задач. Ця програма з вищої математики відображає нові вимоги, які ставить до математичної освіти ХХІ століття. Її характеризує прикладна направленість та орієнтація на використання математичних методів, особлива увага до ймовірнісно-статистичних методів в зв'язку з її практичною значимістю. Загальний курс математики становить фундамент математичної підготовки.

Дисципліни, зміст яких входить до програми, належать до циклу математичних дисциплін. Метою проведення даного випробування є перевірка базових навичок та вмінь вступників щодо розв'язання математичних задач, які є основою при дослідженні характеристик процесів, знання основних принципів і законів математичних дисциплін; здатності відтворювати математичні моделі, кількісно формулювати і вирішувати математичні задачі, наявність уявлення про межі застосування математичних моделей і теорій.

Вступники повинні з повним розумінням знати фундаментальні закони математики, а також методи їх досліджень, вміти застосовувати ці знання при розгляді окремих явищ, поєднувати їх суть з аналітичними співвідношеннями, вміти використовувати знання з курсів базових математичних дисциплін, при вивченні інших дисциплін, як загально-інженерних, так і за фахом.

Кожен з вступників отримує білет, в якому міститься три теоретичних питання з математики. На підготовку відповіді відводиться 90 хв. часу.

II. ОСНОВНИЙ ВИКЛАД

Програма додаткового випробування складена на основі програм таких дисциплін: «Варіаційне числення і методи оптимізації», «Аналіз часових рядів», «Фінансова математика фондового ринку», «Елементарна теорія чисел та криптографія» – і містить такі розділи:

Розділ 1. Варіаційне числення і методи оптимізації.

1. Зв'язок задач варіаційного числення із задачами оптимізації та оптимального керування.
2. Класичні задачі варіаційного числення та оптимізаційні задачі математичної фізики.
3. Методи побудови наближених розв'язків варіаційних задач у параметричних класах функцій.
4. Умови оптимальності та екстремальні розв'язки варіаційних задач. Рівняння Ейлера.
5. Варіаційні задачі із обмеженнями. Узагальнені теореми Каруша-Куна-Таккера.
6. Градієнтні методи побудови розв'язків ускладнених варіаційних задач.
7. Друга варіація і достатні умови екстремуму. Теорема Лежандра.
8. Прямі методи варіаційного числення. Методи Рітца і Гальоркіна.

9. Умови оптимальності розв'язків варіаційних задач для функцій багатьох змінних.
10. Умови оптимальності розв'язків варіаційних задач для функціоналів від функцій і їх похідних вищих порядків. Рівняння Ейлера-Пуассона.
11. Варіаційні принципи.
12. Задачі оптимального керування. Задачі багатокритеріальної оптимізації.

Розділ 2. Аналіз часових рядів.

1. Стаціонарні послідовності; властивості, приклади.
2. Процеси ARMA(p,q).
3. Задача прогнозування стаціонарних послідовностей.
4. Стаціонарні процеси; приклади.
5. Ергодичність стаціонарних процесів.
6. Спектральна функція, спектральна щільність стаціонарних процесів.
7. Задача фільтрації для стаціонарних процесів.
8. Крос-характеристики фільтрів для стаціонарних процесів.

Розділ 3. Фінансова математика фондового ринку.

1. Математичні методи аналізу неризикованих та ризикованих фінансових активів.
2. Математична модель фінансового ринку з одним періодом.
3. Арбітражні стратегії, цінова міра, мартингальна властивість.
4. Оптимізаційні задачі для портфельних інвесторів.

Розділ 4. Елементарна теорія чисел та криптографія.

1. Класичні схеми шифрування.
2. Криптографія з відкритим ключем.
3. Криптографічні методи для функціонування електронних грошей.
4. Криптографічні протоколи для електронних виборів.

ІІІ. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Допоміжні матеріали.

На екзамені не допускається користування додатковою літературою.

2. Критерії оцінювання.

Екзаменаційний білет складається з трьох теоретичних питань з математики.

Система оцінювання оцінює здатність вступника:

- узагальнювати отримані знання для вирішення конкретних завдань, проблем;
- застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях;
- аналізувати і оцінювати факти, події та робити обґрунтовані висновки;
- інтерпретувати схеми, графіки, діаграми;
- викладати матеріал логічно, послідовно, з дотриманням вимог стандартів.

Відповідь вступника оцінюється за 100-бальною шкалою (по 33-34 бали за кожне питання). Правильною відповіддю вважається повне і адекватне висвітлення питання згідно з Програмою додаткового вступного випробування.

Після цього здійснюється перерахування цих балів у оцінку ECTS згідно з таблицею:

Сума набраних балів	Оцінка
95...100	зараховано
85...94	
75...84	
65...74	
60...64	
Менше 60	не зараховано

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бокс Дж. Анализ временных рядов: прогноз и управление/ Бокс Дж., Дженкинс Г. – М.: Мир, 1974, вып 1,2. – 604 с.
2. Хеннан Э. Многомерные временные ряды. – М.: Мир, 1974. – 576 с.
3. Андерсон Т. Статистический анализ временных рядов. – М.: Мир, 1976. – 760 с.
4. Анализ временных рядов: электронный учебник по статистике. – www.stat.soft.ru/home/textbook/modules/sttimser.html
5. Клесов О. І. Фінансова математика // Клесов О. І. – (електронний конспект лекцій), 2016. – 280 с.
6. Четыркин Е.М. Финансовая математика // Четыркин Е.М. – Москва: «Дело», 2000. – 398 с.
7. Халл Дж. Опционы, фьючерсы и другие производные финансовые инструменты. // Халл Дж. – М.: ``Вильямс'', 2008. – 1024 с.
8. Григорків В. С., Ярошенко О. І., Нікіфоров П. О. Фінансова математика // Григорків В. С. – Чернівці: ЧНУ, 2011. – 488 с.
9. Галиц Л. Финансовая инженерия // Галиц Л. – М.: ``ТВП'', 1998. – 576 с.
10. Клесов О. І. Елементарна теорія чисел та елементи криптографії // Клесов О. І. – К.: ТВіМС, 2015. – 400 с.
11. Коутинхо С. Введение в теорию чисел. Алгоритм RSA // Коутинхо С. – М.: ``Постмаркет'', 2001. – 329 с.
12. Василенко О. Н. Теоретико-числовые алгоритмы в криптографии // Василенко О. Н. – М.: ``МЦНМО'', 2006. – 326 с.
13. Виноградов И. М. Основы теории чисел // Виноградов И. М. – М.: ``Наука'', 1976. – 178 с.

- 14.Дориченко С. А. 25 этюдов о шифрах // Дориченко С. А., Яценко В. В.– М.: ``Теис", 1994. – 72 с.
- 15.Нечаев В. И. Элементы криптографии // Нечаев В. И. – М.: ``Высшая школа", 1996. – 112с.
- 16.Черемушкин А. В. Лекции по арифметическим алгоритмам в криптографии // Черемушкин А. В. – М.: ``МЦНМО", 2002. – 108 с.
- 17.Яценко В. В. Введение в криптографию. Изд. 3-е // Яценко В. В. (под ред.) – М. : ``МЦНМО", 2000. – 292 с.
- 18.Харди Г. Апология математика // Харди Г. – Ижевск: ``РХД", 2000. – 108 с.
- 19.Кан Д. Взломщики кодов // Кан Д. – М.: ``Центрполиграф", 2000. – 499 с.

Розробник програми:
зав. каф. математичного аналізу
та теорії ймовірностей,
д.ф.-м.н., професор

Клесов Олег Іванович